

Indgreb i Ejendomsretten, ingen kan benægte, at det er et Indgreb. Men jeg kan, som isagt, ikke se, at der er Skygge af Bevis præsteret for, at Samfundets Vel kræver det. Der er muligvis leveret et Bevis fra den højtærede Ministers Side for, at der er en vis Samfundsklasse, der her trænger til Støtte, men over for det henviser jeg til at lade Støtten komme fra det offentlige, uden at skære ind i Ejendomsretten. Jeg vil minde ærede Medlemmer baade fra By og Land om en gammel Sætning, en latinsk Sætning rigtig nok, som det er godt at minde om her, og den lyder saadan: „Tunc tua res agitur, paries cum proximus ardet“. Det betyder paa Dansk, at naar der er Ild i din Nabos Hus, kommer den snart til dig. Begynder man først at indskrænke eller gøre Indgreb — uden nogen tilstrækkelig bevislig Statsgrund — i Landboernes fri Besiddelsesret og fri Disposition over deres Ejendom, over for de lidt større Gaarde, saa kommer man let efterhaanden til de mindre Gaarde og til Byerne og de faste Ejendomme i det hele. Altsaa, naar jeg saa stærkt urgerer min Stilling over for dette Punkt, er det, fordi jeg gerne vilde forsvare den faste Ejendoms Besidders Ret, hvad enten han har Ejendom i By eller paa Land: man maa ikke røre ved hans fri Disposition over Ejendommen uden den allerstørste Nødvendighed.

Danneskjold-Samsø: Jeg har bedt om Ordet for en kort Bemærkning, fordi jeg tror, at den højtærede Minister har misforstaaet mig. Jeg har ikke ment, at det var Uret at give en Lejer Erstatning, naar han udfører et større Byggearbejde imod Ejerens Ønske og saa efter et halvt Aars Forløb selv opsiger sin Kontrakt og fraflytter Stedet, men jeg har ment, det var Uret mod Ejeren, at han *øjeblikkelig* skulde udbetale hele Erstatningen, thi det kunde blive byrdefuldt for ham. Jeg under Husmændene Erstatningen fuldt ud og mener, at han bør have den, men man kan jo tænke sig, at det endogsaa kunde ske paa Dril, om det skulde være — jeg tror ikke, dette sker, men det kan tænkes.

Jeg er ganske enig — vistnok — med den højtærede Minister om Forstaaelsen af Hovedbestemmelsen her i Lovforslaget. Jeg tror ikke, at vi to misforstaa hinanden i saa Henseende. Selvfølgelig mener jeg, at den væsentlige Hovedbestemmelse er den om Erstatningen til den store Samfundsklasse, her er Tale om, og jeg tror

ogsaa, vi kunne blive enige om, at vi begge ønske noget gennemført, som er til Nytte og Gavn for denne Samfundsklasse. Jeg har ogsaa lovet mit Medarbejde dertil.

la Cour: Jeg spurgte den højtærede Minister om, hvad han forstod ved „Husmandsbrug“. Jeg mener i mit første Indlæg at have klart pointeret, at vi vistnok faa en Masse Ejendomme ind under Lovgivning for Husmænd, som egentlig talt slet ikke høre hjemme der, og som den højtærede Minister maaske aldrig har tænkt paa. Thi det er selvfølgelig, at skulde Ejendomme, der staa for under 1 Td. Hartkorn, men virkelig have en Brugsværdi som af 18—19 Tdr. Hartkorn, drages med under dette Forhold, vil det fremskaffe meget store Vanskeligheder for vedkommende Ejer, f. Eks. med Hensyn til at leje dem ud eller fæste dem ud. I det hele taget svæver dette „Husmandsbrug“, efter min Mening, efter Lovforslaget ud over alt for store Felter, saa vi egentlig talt ikke vide klart, hvad det er, vi lovgive om, hvilke Brug vi virkelig faa med ind. Det er jo dog ejendommeligt, at et Hus paa 120 Tdr. Land skal der gælde en Lov for, hvorimod Gaarde paa 6 Tdr. Land — og dem have vi — gælder der en anden Lov for. Det var det, jeg ønskede, at den højtærede Minister vilde give os en lille Smule Forklaring paa.

Naar vi saa komme til Lejehuse, omtalte den højtærede Minister, at det foreslaaede er et fornuftigt og rimeligt Fremskridt. Ja, det er naturligvis derom, Tvivlen er mellem Ejer og Bruger, og paa dette Punkt skal Ejeren underkaste sig et Syn, altsaa kan der komme til at ske et Indgreb i hans Rettigheder. Han skal underkaste sig et Syn, han har ikke Lov til selv at have en Mening. Jeg kan i det hele taget ikke indse andet, end at der begaas et Indgreb i Ejendomsretten, naar man f. Eks. over for en Mand, der ejer en Bondegaard og for 50 Aar siden paa en Udloed har bygget et Hus, som han har givet en Mand Fæste paa, nu mange Aar efter kommer og siger til ham: Nu maa du finde dig i denne Indskrænkning, fordi du den Gang traf den Bestemmelse med dit Hus, du skulde ikke have fæstet det ud paa Livstid, men lejet det ud i Aaremaal.

Den højtærede Ministers Forslag om Lejehuse, tror jeg, vil føre til, at mange Ejere paa Landet ville indskrænke deres Huse til at være under 2 Skp. Land. Saa snart de ere under 2 Skp., gælder — det erkender Ministeren — Lovforslaget ikke